

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Навчально-науковий інститут лісового
і садово-паркового господарства
Кафедра відтворення лісів та лісових меліорацій

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ ТА ЛІСОВА МЕЛІОРАЦІЯ В УКРАЇНІ: ВИТОКИ, СУЧАСНИЙ СТАН, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ АНТРОПОЦЕНУ

(присвячена 100-річчю кафедри відтворення лісів
та лісових меліорацій)

6-8 листопада 2019 р.

м. Київ, Україна

ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЧНИХ ПРИЙОМІВ КОНТРОЛЮВАННЯ БУР'ЯНІВ ПІД ЧАС ВИРОЩУВАННЯ ТОПОЛІ ЧОРНОЇ ПРОТЯГОМ ПЕРШОГО РОКУ ВЕГЕТАЦІЇ

*Я.П. Макух, доктор сільськогосподарських наук,
С.О. Ременюк, кандидат сільськогосподарських наук,
Я.Д. Фучило, доктор сільськогосподарських наук,
Н.П. Смолкова, аспірант*,
Д.Я. Фучило, магістр лісового господарства
Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків
НААН України, м. Київ, Україна*

Тополя чорна, як швидкоросла, вимоглива до світла і багатства ґрунту енергетична культура, є дуже чутливою до дії бур'янів, особливо – протягом першого року вегетації. Внаслідок конкуренції з бур'янами спостерігається зниження росту її рослин на більш як 50% та інтенсивне відмирання дерев, тому розроблення ефективних заходів контролювання бур'янів у її енергетичних плантаціях є актуальним завданням гербології.

Метою проведених у 2017-2019 рр. досліджень було оцінювання ефективності застосування для захисту однорічних насаджень тополі чорної від бур'янів різних механічних прийомів контролювання, які не забруднюють довкілля в умовах Правобережного Лісостепу України.

Дослідження виконувалися у лабораторії гербології Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН (ІБКіЦБ) та в польових дослідах, закладених у ДПДГ «Саливінківське» (с. Ксаверівка Друга Васильківського району Київської області).

Ґрунт дослідного поля – чорноземно-лучний. Однорічні здерев'янілі живці тополі чорної завдовжки 25 см щорічно висаджували у другій декаді квітня.

Схема садіння: 150 см х 75 см х 75 см. Відстань між рослинами в ряду становила 0,59 см.

Варіанти дослідів:

1. Контроль – без проведення заходів захисту від бур'янів;

* Науковий керівник – кандидат сільськогосподарських наук С.О. Ременюк

2. Проведення трьох культиваций міжрядь з інтервалом 14 діб;
3. Проведення трьох боронувань міжрядь навісними сітчастими боронами з інтервалом 14 діб;
4. Проведення трьох ручних зрізувань бур'янів у міжряддях з інтервалом 14 діб;
5. Нанесення деревної тирси на поверхню ґрунту шаром 15 см;
6. Послідовне проведення 6 ручних прополювань (без бур'янів).

Перед садінням живців на площі проводили суцільну культивуацію. На час проведення перших у дослідях обліків (13.05) найбільш масовими були сходи пирію повзучого, мишію сизого, лободи білої та проса півнячого. Всього сходів бур'янів було в середньому 33,0 шт/м².

На накопичення вегетативної маси бур'янів у плантаціях тополі чорної суттєво впливала застосовувана система механічної боротьби з бур'янами. Проведення з інтервалом 14 діб трьох культиваций міжрядь (варіант 2), а також трьох боронувань міжрядь (варіант 3) зменшило масу бур'янів у 2,7 раз; проведення трьох ручних зрізувань бур'янів у міжряддях з таким же інтервалом (варіант 4) – у 2,9 раз, а нанесення на поверхню ґрунту деревної тирси шаром 15 см (варіант 5) – практично повністю знищило бур'яни.

Різна інтенсивність забур'янення дослідних ділянок мала суттєвий вплив на інтенсивність росту живцевих саджанців тополі чорної.

При цьому спостерігалася обернена залежність між кількістю бур'янів і показниками продуктивності. Так, найменшими показники висоти (87,1 см) виявилися на контролі, де відзначається найбільша кількість бур'янів – 3062 г/м²).

Варіанти 2, 3 і 4, на яких спостерігалася приблизно однакова кількість бур'янів (від 1044 до 1131 г/м²) мали майже однакові показники висоти (від 130,1 до 133,2 см). Слід відзначити, що серед описуваних трьох варіантів дещо кращі показники демонстрував варіант 4, який є найменш енергозатратним. Варіант 5, з використанням деревної тирси як мульчі, забезпечив максимальне знищення бур'янів (збереглося лише 10 г/м²) і відповідно, виявився близьким за показниками урожайності до значно більш енерговитратного варіанту, який передбачав послідовне проведення шести ручних прополювань.